

Andrew Hack, som slogs mot elden i Wye River, säger att det är uppenbart att vädret blivit mer extremt.

Kvarlevorna av ett av de 116 hus som brann ner i Wye River, 16 mil sydväst om Melbourne, på juldagen.

KLIMATFÖRNEKARE

Australien kommer drabbas hårdast av klimatförändringarna

Inget utvecklat land förväntas drabbas hårdare av klimatförändringarna än Australien. Ändå släpper australiensare ut mest koldioxid i den rika världen och är mer skeptiska mot klimatpåverkan än amerikaner. Nu vill landets regering strypa anslagen till södra halvklotets enda klimatmättningsstation i sitt slag. På spel står Parisavtalet.

Sydneys Crowne Street är lika lång som Stockholms Sveavägen men påminner om Skånegatan på Södermalm. Kvällsöppna kaféer och stimmiga ölhak. Utmed ena trottoarkanten ringlar en kö. Längst fram står folk huller om buller, som i en rökruta utanför en nattklubb. De äter glass.

– Vi säljer mycket, bekräftar expediten. På frågan om hon säljer mer än vanligt drar hon på munnen. ”Ja, det är klart.”

Medeltemperaturen i sydöstra Australien var 12 grader högre än normalt under februari och mars, då hösten inträder officiellt (i Sydney sjönk den inte under 26 grader på 39 dagar, dubbelt så många som tidigare rekordet).

Värmen har orsakat direkta och ”förödande” skador på Stora Barriärrevet, säger forskare. På Tasmanien har 1 000-årig skog brunnit i två månader.

Australien är inte unikt. Februari var den

varmaste månaden någonsin globalt, 2015 det varmaste året. Men det märks tydligare här. En amerikansk klimatforskare beskrev nyligen landet som ”skolexemplet” på klimatförändringarnas konsekvenser.

Mer extremt väder

Om man vill skapa sig en bild av hur klimatförändringarna drabbar människor i Australien konkret räcker det att bege sig ett par timmar utanför någon av de stora städerna.

I diversehandeln i Wye River, en puttrig kustort invid mytomspunna Great Ocean Road 16 mil sydväst om Melbourne, säljer sjuåriga Pema Hack böcker om skogsbranden som förstörde 116 hus här på juldagen.

Ödeläggelsen är fortfarande påtaglig. Marken är svart. De väldiga eukalyptusträden står kvar men är döda. Regnskogen här anses nu så torr att experter avråder från att bygga upp husen som brann ner.

– Det är ingen tvekan att vädret blivit mer extremt, säger Andrew Hack, Pemas pappa och andrekapten i Wye Rivers frivilliga brandkår. För 15-20 år sedan började det inte brinna redan i december, marken var för fuktig.

Andrew Hacks iakttagelser har stöd i forskningen. Antalet eldsvådor ökade med 40 procent mellan 2008 och 2013. Climate Council,

Det är ingen tvekan att vädret blivit mer extremt. För 15–20 år sedan började det inte brinna redan i december.

en oberoende organisation knuten till flera av landets ledande universitet, har konstaterat att ”klimatförändringar ökar sannolikheten för brandfarliga väderförhållanden”.

40 bränder på 6 månader

Trots belägg, och trots att branden i Wye River – en av 40 i Australien mellan oktober och mars – väntas kosta 700 miljoner kronor, har Australiens särskilda utsatthet för klimatförändringar inte föranlett någon särskild politisk ambition att bromsa dem.

Landet släpper ut tre gånger mer koldioxid än i-länder i genomsnitt, enligt OECD. Få anses göra mindre för att motverka global uppvärmning.

När Australiens liberalkonservativa regering presenterade sin klimatplan inför Parismötet i december föreslog man en minskning av utsläpp med 28 procent till 2030 (EU:s mål är 40 procent).

Enligt Climate Council krävs det dubbla om Australien ska bidra till det övergripande Parismålet: att begränsa den globala temperaturökningen till två grader.

På högerkanten fnysar man inte sällan åt sådana siffror.

När Australien undertecknade Parisöverenskommelsen beskyllde en parlamentsledamot

Har högst koldioxidutsläpp

● Australien exporterade 375 miljoner ton kol 2014. Kol står fortfarande för 70 procent av landets elkonsumention.

● Australiens koldioxidutsläpp är högst i OECD per capita, enligt organisationens fjolårsrapport. Endast fyra länder ansågs göra mindre för att motverka den globala uppvärmningen.

● Cape Grim är en av världens tre viktigaste stationer för mätning av växthusgaser enligt World Meteorological Association och den enda på södra halvklotet.

● Inget land väntas uppleva en snabbare temperaturökning under de kommande 75 åren.

BILDER ARVID ÅHLUND

I EXTREMVÄDER

- ändå släpper landet ut mest koldioxid av alla rika länder

regeringen för att "tända eld på ekonomin i syfte att ta internationella politiska poäng".

"Hallelujah," skrockade en annan, "i natt sover isbjörnarna gott!"

Sådana uttalanden är inte enbart politisk teater. Möjligheterna att föra en effektiv klimatpolitik begränsas kraftigt av regeringens inflytelserika högerfalang som av tradition betraktar klimatförändringar med skepsis och därtill stöds av mäktiga ekonomiska särintressen, säger Will Steffen, professor vid Australian National University.

Han syftar framförallt på kol- och gruvindustrin. Australien är världens näst största kol-exportör och kol står för 70 procent av landets elkonsumention.

Kolindustrin är luttrad, påpekar han. Den använder sig av ekonomiska argument, men även etiska.

- De pekar på länder som Indien och framhåller kol som ett sätt för folk att ta sig ur fattigdom, säger Steffen. De framställer det som att Australien har en moralisk plikt att förse dessa länder med kol.

Skeptiska till klimathotet

Som så ofta har särintressena stöd i breda led.

Australiensare är mer skeptiska mot klimatpåverkan än folk i andra rika länder.

De framställer det som att Australien har en moralisk plikt att förse dessa länder med kol.

Folk undrar hur en ordentlig klimatomställning påverkar ekonomin.

- Allt vi gör måste balanseras mot hur vi bäst skapar tillväxt och arbetstillfällen, förkunnade premiärministern Tony Abbott i höstas.

- Klimatpolitiken är inget undantag.

Australiens udda förhållande till klimatförändringarna har betydelse internationellt. Ett blygsamt bygge på Tasmaniens norra udde Cape Grim, rakt över sundet från Wye River, illustrerar hur. Anläggningen är en av världens tre viktigaste stationer för mätning av koldioxidutsläpp och den enda i sitt slag på södra halvklotet.

Kraftiga nedskärningar

I september fick forskarna på stationen, som firar 40 i sommar, en tidig gåva. Tony Abbott avsattes i en intern partikupp; efterträdaren Malcolm Turnbull ansågs mer medgörlig. Han åkte själv till klimatomötet i Paris för att visa sitt engagemang.

- Det infann sig en allmän känsla i Paris att Australien är tillbaka, sa en forskare efter att avtalet slutits.

Sen kom dödsstöten. I februari tillkännagav man kraftiga nedskärningar i miljöbudgeten som del av en satsning på mer kommersiellt gångbara initiativ. 80 av 110 klimatforskare väntas få sparken.

Beslutet har sänt chockvågor internationellt.

2 800 forskare från 60 länder beskrev nyligen Cape Grims mätningar som "en oersättlig grundbult" för den globala klimatforskningen i ett brev till Australiens regering. Nedskärningarna kommer förhindra mätningen av växthusgaser på södra halvklotet, varnade de. Australien missförstod sin unika roll:

"Australien är kanariefågeln i kolgruvan ... Beslutet begränsar drastiskt landets möjligheter att möta Parisavtalets viktigaste mål."

Går till val i juli

I juli går Australien sannolikt till val. Labour och de gröna har lovat fortsätta finansiera klimatforskningen. Även den sittande regeringen har låtit mer försonlig efter att kritiken spridit sig internationellt (två av klimatforskningens mest namnkunniga institutioner, Nasa och Al Gore, har också fördömt).

Valfläsk enligt belackarna.

- Malcolm Turnbull kommer vara fortsatt hårt hållen av sina egna partimedlemmar, spår Will Steffen.

Mycket står på spel, både för Wye River och Paris.

ARVID ÅHLUND